

Sens dubte, la gran vencedora de la consulta popular que es va dur a terme en aquest país ara fa tot just un mes va ser, en realitat, l'Església, amb el nou papa Joseph Ratzinger al capdavant, que va aconseguir fer fracassar la participació. Només van anar votar un 25% dels ciutadans, tot i que es tractava d'un assumpte estrictament intern i exclusiu de la societat italiana.

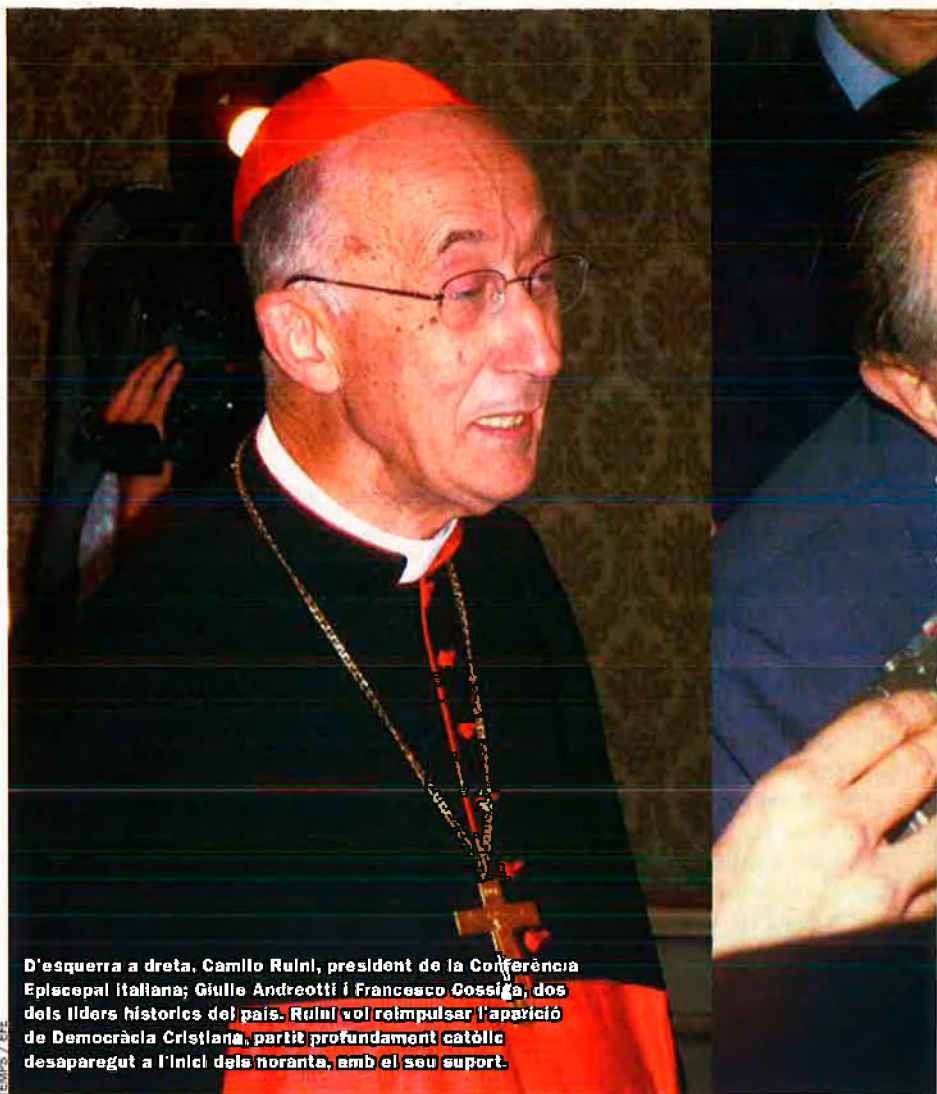
Els electors estaven cridats a dir si volien reformar l'actual llei en aquesta matèria, considerada com la més retrògrada i conservadora d'Europa, però tant el pontífex com un destacat grup de cardenals van desplegar una impressionant campanya per aconseguir que no s'arribés al quòrum necessari que hagués donat validesa al resultat.

Mentre Occident es quedava perplex davant d'aquesta enèsima demostració de poder de l'Església sobre la vida política italiana, dins de les fronteres del país ningú no es va sorprendre, al contrari, polítics tant de dreta com d'esquerra van seguir els consells del papa i els seus cardenals i van cridar a l'abstenció de manera majoritària.

Fins i tot, uns dies després del resultat del referèndum alguns representants dels sectors laics van alertar que aquest triomf moral de l'Església podria obrir un camí "encara més perillós", van dir, a la reforma de la llei 194, la que es aprova gràcies a un altre referèndum en els anys setanta i que permet l'avortament. El cardenal Ruini va sortir fa pocs dies a negar la possibilitat que l'Església estigui interessada a canviar la llei italiana sobre la interrupció de l'embaràs, però de manera subtil i discreta sí que va reconèixer que potser "es podrien fer algunes petites, molt petites, modificacions".

Els orígens. Les relacions entre Itàlia i la Santa Seu han estat sempre molt especials. De fet, cal remuntar-se al febrer de 1929 per entendre-les, quan es van firmar els anomenats pactes lateranenses, amb els quals es va posar fi al conflicte entre els pontífexs, que estaven exiliats, i el Regne d'Itàlia, que els havia expulsat des que Garibaldi havia dissolt els antics Estats Pontificis.

Va ser llavors i a través d'aquest pacte que va néixer l'Estat de la Ciutat del Vaticà, el més petit del món, amb només 440.000 m², i es va firmar el compromís

D'esquerra a dreta, Camillo Ruini, president de la Conferència Episcopal Italiana; Giulio Andreotti i Francesco Cossiga, dos dels líders històrics del país. Ruini vol reimpulsar l'aparició de Democrazia Cristiana, partit profundament catòlic desaparegut a l'inici dels noranta, amb el seu suport.

Església i política

El referèndum sobre reproducció assistida que es va celebrar a Itàlia el passat 12 de juny ha fet sortir a la llum un vell debat en aquest país: la influència de l'Església en la política italiana.

que garantia al papa l'absoluta independència per dur a terme la seva missió.

Des de llavors, el paper de l'Església ha canviat molt, i la seva influència en la

política italiana ha crescut de manera desmesurada en comparació amb la resta de països europeus. L'arribada del feixisme, la Segona Guerra Mundial i la dura postguerra van ajudar molt a crear una imatge social positiva de l'Església, gràcies a centenars de capellans, monges i bisbes que van fer costat als ciutadans en els moments més difícils. I gràcies a aquesta imatge, i amb l'arribada al poder de la Democrazia Cristiana (DC) —que va controlar el país durant més de quaranta anys—, l'Església va entrar a formar part de la vida política italiana directament, dictant, aconsellant i establint moltes de les normes de l'època.

Petits canvis. Segons el periodista Matteo Spina, de la revista *Panorama*, el papa Joan Pau II va revolucionar la tendència de ficar-se en els afers de l'es-

tat italià i va aconseguir distanciar-se de les qüestions governatives, sobretot durant l'última dècada del seu mandat. Fins i tot sembla que aquest papa desconeixia els personatges, les intrigues i els secrets de la vida política, a diferència dels seus predecessors.

Potser perquè es va dedicar més a la política internacional, i sobretot durant el període previ a la caiguda del mur de Berlín, va representar un paper clau en l'acostament i l'occidentalització dels països de l'òrbita comunista com la seva Polònia natal.

Però ara, amb l'arribada del nou papa Benet XVI i amb l'ajuda del poderós cardenal Camillo Ruini, president de la Conferència Episcopal italiana, sembla que la voluntat del Vaticà d'influir en el Govern italià torna a estar a l'ordre del dia. El referèndum sobre la reproducció assistida n'és l'exemple perfecte.

Segons assegura la premsa italiana, Ruini prepara des de fa mesos el renaiement de la vella Democràcia Cristiana —que va desaparèixer a principi dels anys noranta—, tot i que reformada, amb

polítics tant de centreesquerra com de centredreta però profundament catòlics, ajudats per alguns dels líders històrics del país com Giulio Andreotti o Francesco Cossiga.

Sembla que la idea és recuperar la influència del passat, els vells costums i el control sobre l'estat italià, ara que, després del fracàs del referèndum, s'ha demostrat que la paraula de l'Església encara pesa molt sobre la ciutadania.

De fet, en la seva traducció pràctica només cal veure qui va fer la presentació oficial del primer llibre de Benet XVI juntament amb el cardenal Ruini: un dels cinc alts càrrecs de l'estat, el president del Senat, Marcello Pera, i un dels periodistes més poderosos i coneguts de la RAI, Bruno Vespa, que es deixen seduir, com molts d'altres, per la promesa de poder del cardenal Ruini i la nova Democràcia Cristiana.

I és que Ratzinger, des dels seus temps de cardenal, avisa: "Ens estem allunyant de la cultura cristiana per arribar a un laïcisme agressiu i gairebé intolerant", com va dir en una entrevista al diari *La*

Repubblica l'any passat, una situació que, al seu parer, portarà a "una societat en què Déu està completament absent, destinada a l'autodestrucció, cosa que ja han demostrat els totalitarismes europeus". Per aquest motiu, Benet XVI pretén combatre durament en tres fronts: el primer serà el dels sacerdots, que vol fer augmentar en nombre i millorar-ne la formació, perquè el papa és conscient que sense ells l'Església perd els seus fonaments. El segon serà el del problema de les esglésies buides, és a dir, la creixent pèrdua de cristians, sobretot a Europa, que per a l'Església és un senyal alarmant. I el tercer i últim front en què Ratzinger vol lluitar és precisament el de la política, no només italiana, sinó europea, en què pretén exercir molta més influència ja que considera que fets com la no-intruducció de la menció de les arrels cristianes a la Constitució és un senyal molt greu de pèrdua de la cultura cristiana.

Thais Gutiérrez
Roma